

## NAR HASTALIK VE ZARARLILARI



### NAR HASTALIKLARI

Nar ülkemizde yıllardır yetiştirilen geleneksel bir meyvedir. Son yıllarda nar meyvesi Avrupa ülkelerinin de aradığı bir meyve türü olmuştur. Ülkemizin hemen hemen her bölgesinde nar yetiştiriciliği yapılmaktadır. Özellikle son yıllarda kapama nar bahçesi Akdeniz ve Ege Bölgesi'nde artmaktadır. Son yıllarda önem kazanan bir ihracat meyvesi olmakla birlikte ilaç, boya, mürekkep, yağ, hayvan yemi, tanen, sirke gibi ürünlerin eldesinde hammadde olarak kullanılması, bu meyvenin ileriki yıllarda önemli bir endüstri bitkisi olacağı izlenimini de vermektedir.

### ÖNEMLİ NAR HASTALIKLARI

#### Kahverengi Leke Hastalığı (*Alternaria alternata*)



Hastalık ilkbaharda genç yapraklar, çiçek ve küçük meyvelerde görülür. Yapraklarda küçük koyu renkli düzensiz lekeler oluşur.

#### Gövde Zamklanma Hastalığı (*Phytophthora*)

Hastalık etmeni toprak kaynaklı bir fungusdur. Ağır su tutan drenaj problemi olan yerlerde hastalık daha zararlıdır. Özellikle toprağa yakın olan kök boğazında önce kabukta kuruluk görülür. Daha sonra kabuk dokusu çatlar.

İletim demetleri fungusun enfeksiyonu nedeni ile tıkanır, kahverengileşir. Ağaçta sararma ve gelişme geriliği başlar. Şiddetli enfekte olan bitkiler kurur.

#### **Mücadelesi**

Salma ve çanak usulü sulama yapılmamalıdır. Karık usulü ve damlama sulama tercih edilmelidir.

Derin dikimden kaçınılmalı, taban suyu yüksek yerlerde bahçe kurulmamalıdır.

Toprağa bol organik madde verilmelidir.

Ağaçların fazla sürgün faaliyeti gösterdiği ilkbahar, yaz ve sonbahar sürgün dönemlerinde 200 g/100 g lt su dozunda Fosetyl-Al etkili maddeli ilaçlardan birisi ile ilaçlama yapılmalıdır. Ayrıca kök boğazına ağaç başına yarım teneke olacak şekilde 500g/100 g lt su dozunda metalaxyl uygulamasının etkili olduğu bildirilmektedir.

#### **Meyve Çatlamaları**

Narda meyve çatlaması genellikle olgunluk döneminde ortaya çıkmakta ve olgunluk ilerledikçe çatlamış meyve miktarı da artmaktadır. Bu sorundan dolayı yüksek miktarda verim kaybı olabilmekte, hatta % 50 ürün kaybı oluşabilmektedir. Meyve çatlamasının

kontrolü için çatlamaya dayanıklı çeşit kullanılması, düzenli ve yeterli sulama yapılması, derimin zamanında ve birkaç defada yapılması, meyvelerin güneş ışığından korunması, aşırı azot Gübrelemesinden kaçılması ve sert budamanın yapılmaması önerilmektedir.

### Güneş Yanıklığı



Olgunluk zamanı özellikle koyu renkli nar meyvelerinde gün boyu aşırı ışıklanma nedeniyle meyvenin güneşe bakan kabuk yüzeyi yanmaktadır.

Mücadelesi: Meyvelerin güneşe bakan yüzeyleri kağıt ile kapatılır, veya torbaya alınır.

### Dolu Zararı



Vejetasyon dönemi içinde oluşan dolu yağışı ağacın tüm organlarında zarar oluşturmaktadır. Genellikle doludan en çok etkilenen kısımlar meyvelerdir.

Hastalık ilerledikçe bu lekeler, yaprakların yarıya yakın bir kısmını enfekte eder.genellikle meyve tacından başlayan koyu kahverenkli büyük lekeler şeklinde simptom oluşturur.Kabuk kuru mat bir görünüm alır.

Hastalık çiçek ve küçük meyveleri de enfekte eder.Gelişme geriler.İleri dönemlerde,Kabuk çatlamaları ortaya çıkar.

**Mücadelesi:** Çiçek tomurcukları belirginleşmeye başladığında,

Taç yapraklar dökülünce

Meyveler yarı büyüklüğe ulaştınca, yapılacak fungusit uygulamaları başarılı sonuçlar vermektedir.

Difenoconazole 150+ Tebuconazole 150+ mancozeb ve bakır hidroksit etkili maddeli fungusitlerin dönüşümlü kullanılması uygundur.

Ayrıca ağaç üzerinde kalan yada yere dökülen enfekteli meyvelerin toplanması sık dikim yapılmaması,bahçede iyi bir havalanmanın sağlanması için gövde sayısının fazla olmaması ve budama yapılmasında hastalıkla mücadelede önemlidir.

### Meyve çürüklüğü(Coniella granati)



Hastalık meyveleri enfekte eder.Kabuk üzerinde düzensiz, sert bir çok siyah nokta şeklinde leke bulunur. Bu lekelerin etrafı kalın koyu renkli bir hale ile çevrilidir. Siyah nokta şeklindeki lekeler bu halenin içinde yer alır. Ve düzensiz şekilde dağılmıştır.

Hastalığın şiddeti ve nar çeşidine göre aynı meyve üzerinde çok sayıda leke gelişir. İklim şartları ve çeşit duyarlı olduğunda tüm kabuk yüzeyi bu lekelerle kaplanabilir.

**Mücadelesi**

Tam çiçeklenme döneminde

Meyveler fındık iriliğine gelince

Meyveler 1/3 iriliğine ulaşınca-Meyveler yarı büyüklüğüne gelince fungusit uygulamaları önerilmektedir.

Difenoconazole 150+ Tebuconazole 150+ mancozeb ve bakır hidroksit etkili maddeli fungusitlerin dönüşümlü kullanılması uygundur. Kültürel tedbirlere uyulması da hastalıkla mücadelede önemlidir.

### **Aspergillus Meyve Çürüklüğü(Aspergillus niger)**



Hastalık meyve olgunlaşma dönemine yakın daha çok görülür. Depolanan narlarda da önemli bir sorundur.

Kalikse yakın meyve üzerinde önce renk açılması görülür. Enfekte olan bölgede kabuk yumuşar. Sulu bir görüntü alır. Enfekteli bu kısma çürükçül böceklerin gelmesi ile hastalık hızla ilerler.

Meyve kesildiğinde tüm meyve içinin siyah renkli fungus ile kaplandığı görülür.

### **Meyve Çürüklükleri (Penicillium ve trichoderma)**



Genellikle meyve tacı herhangi bir böcek zararından sonra görülen çürümelerdir. Depolanan narlarda asıl meyve çürümelerine yol açarak zarar oluşturur.

Meyve dıştan sağlam görünse de içi açıldığında tamamen çürümüş olduğu görülür.

**Kaynak:Dr. Hülya PALA**

**Adana Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü**